

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ"
гр. КАРНОБАТ, общ. КАРНОБАТ, обл. БУРГАСКА
✉ 8400 ул. „Витоша” 68 ☎ 0559 22957 e-mail: info-200405@edu.mon.bg

ouslaveikov-karnobat.com

Утвърдил:

Ангел Терзииванов

Директор

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

на ОУ „Петко Рачев Славейков“-град Карнобат

за учебната 2024/2025 година

Училищната програма е приета на заседание на Педагогически съвет с Протокол № 12/13.09.2024г. и е утвърдена със заповед на директора № РД-12-710/13.09.2024г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище в ОУ „Петко Рачев Славейков“ гр. Карнобат е разработена в съответствие със Стратегията за развитие на училището - 2020/2024г. ,очертаваща приоритетите на училището за следващите четири години и произлизащите от тях систематични действия. Съобразена с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на образованието.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система 2013 – 2020, приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г.

Настоящата програма за намаляване дела на преждеременно напусналите училище (ПНУ) – 2013-2020 г. е в съответствие с целта на „Стратегическата рамка на Национална програма за развитие на Република България: България 2020“ за повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

Стратегията е в съответствие с набелязаните широкообхватни мерки за подобряване на достъпа и качеството на предучилищното и училищното образование, залегнали в Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г., Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006 – 2015 г.), Национална стратегия за младежта (2010 – 2020 г.), Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на МОН и Национална стратегия за интеграция на ромите в Република България (2012 – 2020 г.), Закон за младежта, Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.

Стратегията отчита необходимостта от широкообхватни политики и мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждеременно напусналите да продължат обучението си с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение.

Училищната програма е актуализирана в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование и държавния

образователен стандарт за приобщаващото образование. Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето, приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите. С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията.

Програмата е разработена на основата на проект на Министерството на образованието и науката на двугодишен План за изпълнение на Стратегията за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система.

Училището работи целенасочено за преодоляване на няколко основни фактора, застрашаващи успешната интеграция:

- Социално-битови проблеми на ромите – бедност, безработица, лоши хигиенно-битови условия. В училището всяка година се предприемат дейности по осигуряване на дрехи и обувки на учениците чрез дарителски кампании, осигуряване на учебни помагала и учебници, осигуряване на храна, достъп до Интернет и библиотеката, осигурени условия за занимания по интереси и спорт в училище;
- Миграция в страната и чужбина. В търсене на по-добри условия за препитание голяма част от родителите мигрират, част от децата мигрират с тях и прекъсват образованието си връщайки се след месеци и години или продължават обучението си. По-голямата част от децата остават под грижите на много възрастни хора по-големи братя и сестри, в което се крие големи рискове от отпадане или за качеството им на обучение поради чести отсъствия от училище и липса на контрол;
- Ранна бременност и брак – превантивни мерки, лекции, мултимедийни презентации, беседи. Добра комуникация има училището с Агенция за закрила на детето. При всеки подаден сигнал за риск от отпадане на ученици със съвместни усилия и ефективни действия децата се реинтегрират в училище. Създадени са добри практики и механизми за действие;
- Приобщаване на родителската общност – родителски срещи, „Отворени врати“, беседи, участия в проекти, участия в състава на Училищното настоятелство, Обществения съвет, участие в тържества, мероприятия, инициативи.
- Преодоляване на неграмотността сред родители/настойници – участие в национални и европейски проекти

II . АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО:

ОУ „Петко Рачев Славейков“ гр. Карнобат е училище с дългогодишна история и традиции в обучението на учениците. В него се обучават ученици от малцинствен произход. Общият брой на деца и ученици през 2024–2025 година е 177 деца и ученици. Педагогическия персонал: 18,5; непедagogически: 8 души. Училището разполага с много добра материално-техническа база, квалифицирани кадри, доказали своя професионализъм през годините, участвайки в различни европейски проекти и национални програми.

Училището предлага динамична институционална среда, прилагат се иновативни методи и образователни модели, гарантиращи придобиването на ключови компетентности, необходими за личностното развитие на индивида и изграждане на активна гражданска позиция, участие в социалния живот и пригодност за реализация на пазара на труда.

В училището се работи индивидуално с ученици, срещайки обучителни затруднения за повишаване на резултатите от обучението и постигане на ДОС.

В училището е осигурен равен достъп на всички деца за използване на материално-техническата база – компютърен кабинет, библиотека, физкултурен салон и спортна площадка. Учениците са включени във всички училищни и извънучилищни мероприятия, клубове, спортни занимания, турнири, конкурси и състезания.

С цел пълно обхващане на подлежащите ученици в първи и горните класове учители и класни ръководители обхождат домовете, говорят с родителите, сигнализират ръководството и съответните институции при необходимост от съдействие.

Учителите и възпитателите са обучени за работа с ученици в риск и работа в мултикултурна среда. Педагогическия персонал участва в разнообразни квалификационни форми.

Училищното ръководство комуникира ефективно с всички заинтересовани страни по проблема за интеграцията на ромските деца – РПУ, ДПС, МКБППМН – Община Карнобат, отдел „Закрила на детето“ и РУО гр. Бургас.

Основни причини за ранното напускане на училище:

Причините за ранно напускане на училище могат да бъдат квалифицирани в няколко категории:

- **Икономически** – безработицата, ниските доходи и бедността, които поставят много деца в затруднени условия и водят до повишен риск от отпадане от училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище и нарушаване на участието им в учебния процес;
- **Социални** – Родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, неграмотност или ниско образование на родителите, ранни бракове и други.
- **Образователни** – езикова бариера, недоброто владение на българския език на децата от ромски произход, трудности в усвояване на учебното съдържание, липса на мотивация, лоша дисциплина и други;
- **Етнокултурни** – отсъствие на познавателна мотивация сред децата от ромската общност и от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище на деца от тази общност;
- **Свързани със здравния статус** – недостатъчна информираност на родителите за приобщаване на децата със СОП.

За преодоляването на възникналите проблеми в определен етап училището води гъвкава политика с цел да се разгърне личния потенциал на всяко дете в съответствие с неговите потребности и интереси. Работи се в посока на дейности за разнообразяване на методите, похватите, средствата на работа – традиционни и иновационни. Обогаляване инструментариума за работа с децата, стимулиране, поощряване и оценка на напредъка на ученика във възпитателно-образователния процес. Участие на ученици и родители в училищни и извънучилищни дейности за преодоляване риска от ранно отпадане от училище.

През изминалите години се наблюдава увеличаване броя на учениците, заминали в чужбина. Причините за това са социални – заминаване на цялото семейство, поради ниски доходи и безработица. Между нашата страна и останалите, към които е насочен основния емигрантски поток липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина

ученици продължават обучението си.

Друга група ученици прекъсват обучението си поради семейни причини. Семейните причини обхващат широк кръг от проблеми, свързани с родителска незаинтересованост, конфликти в семейството, отрицателно взаимодействие на домашната среда, ниско образование на родителите, бедност, етнокултурни традиции.

III. ЦЕЛИ:

1. Създаване на условия за безстресово и ефективно приобщаване на учениците, застрашени от отпадане към учебната среда.
2. Подпомагане на социалната им адаптация в училищната общност и участие в нея.
3. Изграждане на мотивация за посещение на училище като се намали делът на отсъствията по уважителни и неуважителни причини.
4. Създаване на положителни нагласи към учебния процес, ангажиране, насърчаване и подкрепа на всяка отделна личност да получи образование, да развие своите заложи, съответстващи на потребностите на съвременния живот.
5. Изграждане на нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество.
6. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на училището.
7. Осъществяване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – детската градина/училището, детето/ученика, семейството и общността.
8. Да се повиши ефективността на педагогическото въздействие чрез използване на разнообразен педагогически инструментариум, използване на информационни и интерактивни образователни технологии, поставяне на ученика в активна позиция в учебния процес.
9. Оптимално включване на извънкласните форми на работа с учениците с цел създаване на ученическа територия в училище.
10. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на

детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

11. Широка информираност и непрекъснат диалог с родителите и обществеността, с цел осигуряване на прозрачност и адекватна реакция при нужда.

IV. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Дейност и	Описание на дейността	Срок на изпълнение	Ангажирани служебни лица
Дейности за осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1. Актуализиране на училищната програма за намаляване дела на преждевременно напусналите училище.	Актуализиране на училищната програма	м. Септември 2023г.	Комисия
2. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.	1. Разговори на класният ръководител с преподаватели и родители с цел подобряване на педагогическият подход. 2. Доклад на класният ръководител или друг педагогически специалист.	Постоянен	Директор, учители, класни ръководители
3. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение	1. Обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем.	Постоянен	Класни ръководители

	<p>Получаване на подкрепа за разрешаването му;</p> <p>2. Консултиране на детето или ученика;</p> <p>3. Насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.</p>		
4. Осигуряване на публични изяви на учениците с изяви дарби.	Включване на ученици, застрашени от отпадане в училищни и извън училищни тържества, мероприятия кампании и извънкласни дейности.	Постоянен	Класни ръководители Учители

Дейности, свързани с повишаване участието и ангажираността на родителите			
1. Популяризиране на добри практики за включване на родителите и местната общност в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на училище	Включване на родителите в тържества, спортни празници, извънкласни мероприятия, „Ден на отворените врати“, посещение в часове.	Постоянен	Класни ръководители, Директор, Зам. директор УД
2. Информационни кампании сред родителите с привличане на образовани и реализирани в професията хора от общността	Включване на родителите в срещи-разговори в Час на класа по отношение на професионалната им реализация.	Постоянен	Класни ръководители, Директор, Зам. директор УД
3. Съвместни дейности с родителите за преодоляване на проблема с отсъствията на учениците и непосещаването на училище.	Провеждане на тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите.	Постоянен	Класни ръководители

V. ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ:

- Организация на целодневно обучение;
- Осигуряване на безплатна закуска от първи до четвърти клас;
- Създаване на екип от класен ръководител, учител ГЦОУД, образователни медиатори и социален работник за ежеседмичен обход по домовете на учениците застрашени от отпадане;
- Създаване на екип от класен ръководител, учител ГЦОУД, представители на АСП и обществен ред.

VI. ПРЕПОРЪКИ:

Проблемите трудно се решават на училищно ниво. Необходими са конкретни действия и политики на национално и регионално ниво за успешното им преодоляване – подобряване на взаимодействието между заинтересованите страни по проблема, както и разработване на ефективен механизъм на взаимодействие и подкрепа между институциите.

Училищната стратегия за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“ и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най- добър старт в живота. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;

- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- Възгледите и мненията на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище.

Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;

- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.